

Universitätsbibliothek Paderborn

Decisiones Practicæ Casuum Conscientiæ Selectorum In Praxi, Et Foro Interno Quotidie Occurrentium, Omnibusque, Præsertim Ecclesiasticis, Qui Sui, Et Aliorum Curam Gerunt, Perutilium, Resolutorum

Pars Altera Decisionum Practicarum Casuum Conscientiæ Selectorum In
Praxi, Et Foro Interno Quotidie Occurrentium, Omnibusque, Præsertim
Ecclesiasticis, Qui Sui, Et Aliorum Curam Gerunt, Perutilium, Resolutorum

Leonardelli, Bonaventura

Augustæ Vindelicorum ; Græcii, 1739

Q. 1. An Legatum uxori relictum, si honestè, & castè vixerit, possit in
conscientia ab ipsa exigi, & retineri, si occultè fornicata sit, & an, ut illud
amittat, sufficiat unica fornicatio, an verò ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-41144

CASUS XXX.

De Legatis sub conditione relictis.

Titius in testamento à se condito legavit Bertæ uxori suæ tria milia fl. si honestè, & castè vixerit; quæ tamen post mortem mariti non tantùm amplexus, & tactus impudicos, admisit, sed etiam semel copulam cum Cajo habuit, cum quo paulò post etiam matrimonium contraxit.

QUÆR. I. An Legatum uxori relictum, si honestè, & castè vixerit, possit in conscientia ab ipsa exigì, & retineri, si occultè fornicata sit; & an ut illud amittatur, sufficiat unica fornicatio, an verò frequentia actuum requiratur?

QUÆR. II. An Legatum sub conditione castè, & honestè vivendi amittatur à femina amplexus virorum, & tactus impudicos admittente?

QUÆR. III. An Legatum conjugì relictum sub conditione castè, & honestè vivendi, amittatur per transitum ad secundas nuptias?

173 **A**D I. Q. non posse in conscientia dictum Legatum ab uxore exigì, ac retineri, si castitatem violavit, docent Vega in *Summ. tom. 2. c. 32. casu 9.* referens Covar. Navar. Rodriq. aliosque, & Sanch. de matum, l. 6. D. 91. n. 3. & 4. qui plurimis à se citatis sententiam hanc communem pronuntiat, cui favet Auth. *cui relictum C. d. in dicta viduit.* ubi habito sermone de persona, cui relictum est sub conditione non transeundi ad secundas nuptias, & tamen transit, ita statuitur: *Contractis nuptiis res data ven-*

dicari potest, quod sic admittitur, ac si ei relictum, vel ordinatum non esset.

Et ratio est, quia, quamvis regulariter pœna ante Judicis sententiam non obliget, id tamen fallit in pœna à testatore adjecta; quippe quæ statim debetur, & incurritur in foro conscientia nulla expectata Judicis sententia, aut executione, eò quòd nec verè, nec propriè rationem pœnæ iubeat, sed conditio sit, sub qua testator non aliter legare voluit: imò inter hæredem testamentariū, vel legatarium, ac ipsum testa-

testatorem initur quidam contractus, do, ut des, vel do, ut facias: qui, legatario relicta acceptante firmus redditur, & obligat ad implendam adjectam conditionem, & voluntatem testatoris: Quare sicut in aliis à testatore dispositis, & relictis non desideratur Judicis sententia, ut executioni mandentur, ita neque ad hanc pœnam sustinendam, seu conditionem adimplendam.

Nec refert, inquit cit. Sanch. quod castitatis violatio sit occulta; quia, cum non sit pœna hæc ad forum externum pertinens, non petit delictum probari posse. Præterea deficit relictum ex voluntate testatoris, nolentis legare violanti conditionem, quæ tamen revera violatur, etsi delictum sit occultum. Hæc modò relata verissima quidem sunt, posito, quòd testator id intellexerit de turpitudine etiam occulta; quia illa non est pœna delicti, sed conditio requisita pro legato obtinendo. Verùm an testator sub ea conditione etiam occultam turpitudinem subintellegerit, atque excludere voluerit, non satis liquet, sed dubium est, & controversum.

Et quidem sub prædictis verbis, si castè vixerit, noluisse testatorem excludere turpitudinem occultam, & omninò secretam, sed eam duntaxat, ex qua honor, & fama læditur, intelligendam esse, censent

R. P. Leonardelli Soc. Jesu.

satis probabiliter Palao de spons. D. 4. punc. 13. §. 7. Lugo de F. & J. tom. 2. d. 22. S. 15. Bauny in Theol. mor. tom. 3. l. 2. tr. 9. q. 34. Menchac. de success. progressu, in præf. l. 1. n. 98. Trullench. in Decal. tom. 2. c. 18. dub. 12. Vidal. in Theol. mor. tit. de Legatis inquis. 2. n. 15. aliique. Rationem dant; quia dum fornicatio occulta est, etsi apud Deum inhonesta sit, apud homines tamen castè, & honestè vivere censetur, & testator præsumi debet de honestate visibili, & hominibus apparente locutus esse; aliàs scœmina secretò se polluens incapax esset Legati, quod pro scœminis honestis relictum est. Accedit, quòd rejectio talis Legati sit admissi à se adulterii, aut fornicationis tacita confessio, quam ab illa, quamdiu est ejus crimen occultum, & ignotum, nec ratio, nec quæ cuique innata adversùm se charitas fieri sinit, ut notat, & probat cit. Bauny. Quod.

Confirmatur à Cardin. Lug. l. c. ex casu simili à Molina allato hisce verbis: Molina putat, si macula conjugis acceptæ occulta sit, non debere possessorem se majoratu privare; quia dum vitium illud est ita occultum, perinde se habet in ordine ad Fundatoris intensionem, ac si non esset; cum in rebus honoris, & famæ, quamdiu macula ignoratur, nihil noceat familiæ; quare non præsumitur testator voluisse, quòd possessor eo casu se

Aa pro-

prodat, & majoratum relinquat, quem relinquere non posset, nisi vitium illud prodendo &c.

Quæ sanè responsio verissima mihi videtur, & ex ea probabiliter satis sequi videtur etiam in illo alio casu occultæ fornicationis posse proportionaliter locum habere eandem doctrinam; nam licet non sit in ea omninò eadem ratio (maritus enim non solum intendit honorem, & bonam famam suam, & suæ Uxoris, sed etiam ejus castitatem vidualem) sed tamen magna ex parte intendisse etiam videtur propriam honorem, cui etiam post mortem non parùm noceret uxoris impudicitia, & turpitude: nec præsumitur voluisse, Uxorem cum tanto detrimento obligare ad cedendum usumfructum hæredi prodendo suum delictum, maximè cum hoc ipsum in ipsius mariti defuncti dedecus redundaret: quare, cum eadem ferè rationes pro eo casu militent, ac in illo alio, de quo locutus fuit Molina, idem etiam in eo casu dicendum videtur. Hæc ille.

Ex his duobus sententiis negativa communis est, & utique securior, ac probabilior; affirmativa tamen adhuc satis probabilis est, teste etiam Diana adversario: Unde si quis eam sequi vellet, non esset lethalis culpæ arguendus, nec in foro interno ad Legati restitutionem compellendus. An autem,

stando in sententia prima, Legatum, relictum sub conditione castè, & honestè vivendi, amittatur per unicum tantum fornicationem, rursus dubium, & controversum est inter DD. ubi

Duplicem sententiam refert ¹⁷⁴ Sanch. cit. *D. 91.* negativam unam, requirentem actuum frequentiam, ut Legatum idcirco amittatur, quam sententiam pluribus rationibus ipse confirmat, licet eam ipse absolutè non approbet.

Ratio autem potissima hæc est; quia ex unico actu non denominatur quis inhonestus, sicut non denominatur quis honestus, prodigus, liberalis, sed ad prædictam denominationem actuum frequentia desideratur. 2. Luxuriosè vivere opponitur castè, & honestè vivere: at non dicitur quis luxuriosè vivere ex solo unico actu fornicationis, sed necessariò requiritur habitus, & consuetudo turpiter vivendi: ergo.

Contrariam sententiam affirmantem per unicum fornicationem amitti Legatum amplectuntur, & tenent Bald. in *leg. penult. in princ. num unico, ff. de excusat. tutor.* Covar. 4. *decret. 2. p. c. 6. §. 8.* Navar. *cap. 23. n. 62. & cap. 25. n. 65.* Sylvest. *verb. Legatum 1. q. 5. n. 9. & verb. Legatum, 2. in fin.* Henriq. *l. 13. de excomm. cap. 56.* Præposit. Menoch. Mantica, Vega, Lopez, Palao,

Palao, aliique plures. Moventur
 1. quia qui unicam fornicationem
 committit, inhonestus, & turpis
 est; hæc enim nomina, turpis, a-
 dultus, homicida, raptor &c. de-
 lectum significantia unico actu con-
 tenta sunt, ut constat ex leg. *Athle-
 tas* §. *prævaricatur*, ff. *de his, qui no-
 rantur infamia*. & leg. *si quis sit fugiti-
 vus* ff. *de edilicio edito*. & *cap. fin. de ra-
 ptorib.*: atqui qui turpis, & inhone-
 stus est, castè, & honestè non vi-
 vit: ergo ob unicam fornicationem
 conditio castè vivendi non serva-
 tur. 2. Qui promittunt castè vi-
 vere, ut omnes Religiosi Professio-
 nem facientes, promittunt ab om-
 ni actu turpi abstinere: ergo Te-
 stator petens pro conditione sui
 Legati, ut castè vivas, petit, ut
 ab omni actu turpi te contineas.
 Dein castè vivere, est castitatem
 servare; unica autem fornicatio-
 ne commissa non servatur castitas,
 sed violatur: ergo.

175 Sententia hæc, utpote & à ratio-
 ne, & auctoritate probabilior,
 magis placet, quam probabilio-
 rem & in judicando, ac solvendo
 tenendam esse dicit Palao *D. 4. pun.*
13. §. 7. siquidem fornicatio publi-
 ca sit; nam vidua, cujus fornicatio
 publicè constat, censori nequit
 castè, & honestè vixisse, siquidem
 saltem eo tempore, quo fornicata
 est, inhonestè vixit. Debet tamen,
 inquit, fornicatio publica esse, ut
 Legatum amittatur; quia dum oc-
 culta est, etsi apud Deum inhonesta

sit, apud homines tamen castè, &
 honestè vivere censetur, & Testa-
 tor præsumi debet de honestate vi-
 sibili, & hominibus apparente lo-
 cutus esse, ut supra dictum est.
 Unde

Ad rationem 1. in contrarium
 R. n. parit. nam etsi ex unico actu
 honestatis non denominetur quis
 honestus, potest tamen ex unico
 inhonestatis actu denominari inho-
 nestus, & turpis, quia bonum ex
 integra causa, malum ex quolibet
 defectu, sic si semel homicidium
 commisisti, jam homicida dice-
 ris, si adulterium, adulter, &c.

Ad 2. rationem R. luxuriosè vi-
 vere opponi quidem castè, & ho-
 nestè vivere contrariè, non autem
 contradictoriè, unde stare potest,
 ut quis non castè, & honestè vixe-
 rit, quin vixerit luxuriosè; quia
 ad vitam luxuriosam requiritur fre-
 quentia, seu ut luxuriis abundet:
 at ut quis dicatur non castè, & ho-
 nestè vixisse, sufficit, quòd ali-
 quando à castitate defecerit. Ex
 his patet responsio ad 2. Q. mem-
 brum.

Ad 2. Q. Communis sententia 176
 affirmat amitti Legatum sub con-
 ditione castè, & honestè vivendi
 per amplexus, & tactus impudi-
 cos; quia hujusmodi actus castita-
 ti adversantur, & foeminam inho-
 nestam, & impudicam denomi-
 nant. Ita Bald. *Conf. 207. n. 1. & 2.*
 Aa 2 Covarr.